

Ali dobro mamico, gospo Heleno, je le nekoliko skrbelo, kaj bo ta čas z njenima malima ljubljencema, če bi ju prepustila sama služabnikom. Graščina, ki so na njej živeli, je bila velika, vrt okrog nje silno razsežen — Bog ve, ali bi sicer zvesta služkinja ipak ne pustila otrok za kak hip izpred oči, pa bi mala dva napravila kako le preveliko norčavost ali si celo kaj hudega storila.

V teh skrbih se je hipoma spomnila, da ji je nedavno pisal njen brat Henrik — ali po domače ujec Haro, kakor ga bomo imenovali tudi mi — 27 let stari, imoviti trgovec v bližnjem mestu, da si misli napraviti kakih štirinaest dni počitnic in pogledati malo po svetu. Toda kaj se bo klatil okrog, si je mislila gospa Helena — mesto je mestu podobno, in mesta mora biti vendar že sit. In da bi bilo bolje, če bi prišel ta čas malo ven na deželo, na ta krasni zrak, kjer se res okrepi in odpočije. Vedela je, kako ljubi cvetice, in njih vrt je bil poln najlepših. Znano ji je bilo, kako rad čita dobre knjige — njen mož jih ima cele predale; ali pa naj jih vzame s seboj iz mesta, kakršnih in kolikor si mu jih le srce poželi. Tu se bo izprehajal po vrtu in čital, zraven bo še malo na otroka pazil, da se kaj ne zgodi.

Tako je bratu tudi pisala. In glejte — gospod Haro je to povabilo z največjim veseljem sprejel. Kot samec ni bil sicer vajen otrok in prav bal se je, da ne bo znal z njimi ravnati; toda sestra, gospa Helena, ga je ljubeznivo pomirila, češ, da sta mala dva prava angelčka in da mu bosta samo veselje delala, prav gotovo pa nobenih sitnosti in skrbi.

Ah, ljubčki moji, je pač tako na svetu, da vas zlato materino srce vidi še veliko lepše, nego ste v resnici. In zato vedite, da je pogostoma treba, da svojega g. učitelja ali drugega prijatelja vsaj tako poslušate, če vas pouči ali posvari. Zakaj oni vas vidijo take, kakršni ste!

Pa saj boste kmalu sami spoznali, ali sta bila Bob in Tedi res taka angelčka, kakor je mislila njuna mamica. Zakaj medtem, ko smo to pripovedovali, sta se mama in papa že odpeljala, ujec Haro pa sedi baš v vlaku, ki leti proti graščini, kjer ga mala nečaka že težko pričakujeta. Tako si on vsaj misli. In se veseli, kako se bo z njima lepo pogovarjal in igral, kadar bo naveličan čitanja.

Ali če bi bilo šlo po njegovem, če bi bil v teh par dneh res prišel do tega, da bi bil prečital ves ta kovčeg knjig, ki je zdaj ležal poleg njega v železniškem vozu, potem bi bila mala dva imela malo ali nič od ljubega svojega ujčka. No, videli bomo vse lepo po vrsti, kako sta ga najprej sprejela in pozdravila, potem mu pa vseh teh deset dni delala samo veselje, kadar ga ni bilo ravno volja, da čita...

I. poglavje.

UJEC HARO PADE MED RAZBOJNIKE.

Ko je stopil ujec Haro pred železniško postajo, mu je bilo skoro žal, da ni sporočil ure, kdaj pride. Poslali bi bili iz graščine lep voz ponj; tako

pa je videl čakati tam same nemarne in umazane koleslje in je komaj dobil enega, ki je bil vsaj za silo.

Ko je slišal stari kočijaž, da hoče tujec v graščino, si je takoj mislil, da mora biti kak bolj imeniten gospod. Priklonil se mu je zato prav do tal, mu pomagal spraviti njegove stvari v voz in je potem naglo pognal.

Ujec Haro se je zadovoljno naslonil na blazine in je z veseljem gledal v to lepo, tako dobro mu znano pokrajino, ki je ni videl že vse leto. Komaj pa sta s kočijažem zavila v prvi gozdič, je nenadoma priletela iz grmovja tik pred voz velika orehova veja.

Konja sta se splašila, in ubogi starec ju je komaj ukrotil, da nista voza prevrnila. Vmes se je silovito jezil. »To bosta že zopet onadva razbojnika! Če je kje kaj narobe, sta gotovo ta dva paglavca zraven! Saj pravim: tak oče in taka mati — kako je le mogoče, da jima je Bog poslal tako pokoro!« se je hudoval.

Gospod Haro ni niti slutil, komu pravi razjarjeni starček »razbojnika«. V tem hipu pa je že stopil prvi »razbojnik« iz grmičevja: na glavi je imel hudo potlačen slamniki z zračnim pokrovčkom na vrhu, da so štrleli izpod njega na treh krajih šopi divje razmršenih las; škornji so bili iz pristnega rumenega blata in so segali še čez kolena; srajca — kolikor je je še bilo te barve — je bila videti samo zato bela, ker so šle križemkražem čez njo debele črte in maroge iz temnordeče ilovice. Mož bi bil res strašen in popolna podoba pravega obcestnega razbojnika, da ga ni bilo samo za nekaj pedi.

Toda komaj je prišel gospod Haro iz prvega presenečenja, je obstal že pred drugim. Grmičevje se je še enkrat odprlo, in s pravim indijanskim krikom se je zagnal na cesto tik pred konje drugi »razbojnik«, nič manj zamazan in raztrgan, le da ga je bilo še polovica manj od prvega. Ta je pripadal očitvidno res indijanskemu plemenu; zakaj rdeče ilovice ni imel samo na srajci, nego imel jo je tudi po obrazu.

No, če je res, da je le v slogi moč, se teh dveh strašnih »razbojnikov« ni bilo treba preveč bati. Zakaj bila sta brezdvomno sprta med seboj. Indijanec je tovariša tako srdito gledal in s tako velikim glasom vpil: »Kje mas mojo košo, kje mas mojo košo?« — da se je večji preplašeno umikal pred njim in mu venomer zatrjeval, da on nima njegove kose. No, Indijanec se s tem ni zadovoljil. Z odločnostjo, lastno njegovemu plemenu, je zgrabil »bledokožca« za srajco, potegnil samo enkrat in — nikdar več je ne bo treba prati; zakaj zdaj je bila res samo še cunj. Očitvidno se je večji tolike odločnosti ipak ustrašil, zakaj zdaj je pokazal onemu orehovo vejo, ki je bila ravno pod konjskimi kopiti, in je rekel: »Tam je tvoja kosa! Ali je ne vidiš sam?«

»Aha, to je torej — kosa!« je spoznal zdaj tudi gospod Haro. Ali to bi ga še ne bilo tako pretreslo; hujše je bilo, da se mu je zdaj zazdelo še nekaj: da bosta ta dva razbojnika najbrže njegova nečaka — angel Bob in angel Tedi...

Odon in Alda čitata povest o Bobu in Tediju

Ali verjeti le še ni prav mogel. Zato je vprašal še kočijaža: »Ali nista to graščinska otroka?«

»I, seveda!« je potrdil kočijaž. »To sta tista dva cigana, ki...«

»Torej res!« ga je prekinil gospod Haro. »Moja dva nečaka!«

Kočijaž je ves zardel. »Nečaka? Jej, gospod, tega pa nisem vedel... No, kaj se hoče — otroci so otroci — potrpeti je treba z njimi!« se je v zadregi opravičeval.

»Nič se ne opravičujte!« ga je tolažil gospod Haro. »Saj sta res prava dva razbojnika! Le pogledjte ju! Bob! Tedi! Kaj me ne poznata, da se še vedno tako dereta?« je strogo zaklical otrokoma.

Zdaj šele sta se oba hkratu obrnila sem. Za hip sta ga oba debelo gledala. Hipoma pa je udaril Bob z obema ročicama pred se in je veselo vzkliknil: »I, saj si res ti, ujec Haro! Kaj si nama prinesel?«

»Ho — ho, tic Hajo! Kaj si nama panešu?« se je oglasil takoj za njim tudi Tedi. Malček še ni mogel izgovoriti besede ujec in si je pomagal s »stricem«, ki ga je pa tudi po svoje prikrojil.

»Kaj sem vama prinesel? Kaj je to prvo vprašanje, ko se zagleda svojega ujca? Vsakemu po eno dolgo šibo sem prinesel, to je za vaju! Alo, spravita se na voz, da gremo naprej!« je zaukazal ujec, navidezno hud.

»Tedi, Tedi!« je kričal Bob, kakor da je brat vsaj uro daleč proč. »Ujec Haro naju pelje na izprehod. — Hiti, hiti, Tedi!«

»Naju pelje na špehod! Ho — ho!« je odgovarjal Tedi iz daljave in se je že kobacal na voz.

Ujec Haro je silno gledal na snago. Bil je, kakor se reče, vedno »iz škatlíce« in ni trpel madeža na rokah ali praška na suknji. Zato se je prestrašen umaknil, ko je videl, da sta gospoda nečaka še bolj blatna, nego je bilo videti od daleč. No, v hipu sta mu bila vsak na enem kolenu in drsala s svojo strašno obutvijo po njegovih hlačah. Zdaj sta se oba hipoma spomnila, da »ljubega ujca«, oziroma »tica« še nista poljubila, in preden se je zavedel, sta mu bila s svojima črnima ročicama že po licih, po ovratniku, po srajci, po suknji. Napravil je še en poizkus, da se ju reši; no, pri tem se je zadel ob Bobovo roko, da mu je padel trdi klobuk z glave in odletel še po sreči na dno kočije. Ker je bila največja nevarnost, da pade klobuk na cesto, je skočil Bob krepko nanj; Tedi pa se je zbal, da se »tic pehadi«, in mu je zaril obe ročici v lase, da so bili takoj kuštravi kakor njegovi.

Tako je bil v eni sami minuti ubogi elegantni ujec prav tak, kakor njegova čestita nečaka. In Tedi mu je to z velikim veseljem tudi razodel. »Ho — ho, tic Hajo tudi mažan!« je pokazal Bobu.

»Da, zdaj smo vsi enaki pujski!« je pritrdil ujec Haro, vdan v božjo voljo. »Zdaj se nam vsaj ni treba drug drugega sramovati! Jako lepa družinica, hvala Bogu! Ampak, čujte vi, kočijaž, spustite streho čez nas, da nas vsaj ne bo videti!« je ukazal.

Kočijaž se je veselo zasmeljal, kakor da privošči, naj še kdo drugi — posebno lastni ujec — občuti, kaj sta graščinska razbojnika, in je počasi potegnil streho čez nesrečne goste svojega koleslja.

To se pravi, nesrečnega se je počutil samo ubogi ujec. »In da bi bila nesreča popolna, bi bilo treba samo še, da bi se nam zdaj pripeljala nasproti gospodična Silvija!« si je mislil sam pri sebi. Gospod Haro se je bil namreč spoznal s to gospodično, ki je stanovala v lepi vili blizu graščine, že lansko leto; in kar je poznal deklet, nobene bi ne bil tako rad imel za ženo. To ste pa gotovo opazili tudi že vi, otroci, če imate kako veliko sestro ali prijateljico, da se mlad moški, ki bi jo rad dobil za ženo, posebno trudi, kako bi se ji z lepim vedenjem in čedno opravo boljbolj prikupil. In zdaj si mislite, da bi našega ubogega ujca zagledala gospodična Silvija takega, kakršnega sta ga napravila njegova preljubezniva nečaka!

»Ne, tako neusmiljen Bog ne bo z mano!« se je potolažil in se je ozrl na ta dva hudodelca, da bi videl, kaj neki tako stiskata na srce. No, opazil ni nič drugega nego dvoje strašno umazanih namiznih prticev, od katerih je bil vsak na dveh mestih na sredi zavozlan.

»Zakaj nosita pa ti dve cunji s seboj?« je vprašal Boba.

»To niso cunje, to sta najini zlati punčki!« je poučil ujca mali modrijan.

»To sta — punčki?« se je začudil ujec. »Zakaj vama mama pa ne kupi dveh pravih punčk? Če bi bil jaz vedel, bi ju bil vama jaz prinesel!«

»Tistih kupljenih ne marava! Te so lepše! Moja ima rjave oči, Tedijska pa črne. Moja se kliče Marija, Tedijska pa Marka. Saj veš, ne? Marija in Marka, ki sta Jezusu postregli?«

»Marka? Hočeš menda reči Marta?« ga je popravil ujec.

»Da, Marka, saj pravim!«

»Take so jepše! Kупenih ne majava!« se je oglasil šele zdaj gospod Tedi — kakor jek od daljne gore. Hipoma pa se je zagledal v ujevo verižico in je rekel: »Ti, tic, ješ bi jad vidu tojo pike-pike!«

Ujec je izvlekel svojo dragoceno uro in je pokazal obema jezdecema na svojih kolenih, kako se obračajo kazalci.

»Ješ bi jad vidu koješa bjačat!« je omenil Tedi jako pohlevno.

»Kaj hoče?« je vprašal ujec Boba, ker še ni razumel indijanskega jezika.

»Kolesa obračati bi rad videl Tedi,« je pojasnil učeni veščak in je pristavil: »Tudi jaz!«

»Kolesa obračati ni pravilno! Drugič reci: Tedi bi rad videl, kako se kolesa obračajo,« ga je poučil ujec.

»Papa pravi: kolesa obračati!« je izjavil Bob s čudovito mirnim, a trdnim glasom.

»Papa pjava: koješa bjačati!« je potrdil jek.

Ujca je pogrelo. »In tudi, če bi govoril papa tako, jaz pravim, da ni pravilno!« je rekel jezno. Takoj pa se je popravil. »Sicer pa govori papa jako pravilno in ne dela takih pogreškov!«

»Papa sploh ne dela pogreškov! Papa pravi: kolesa obračati!« je menil Bob in je gledal tja ven čez polje, kakor da pripoveduje to tam ne-
kje nekemu.

»Bob!« se je razsrdil ujec. »Jaz te bom!«

»Ješ jad vidu koješa bjačat!« je ponovil Tedi svojo prošnjo, a že v veliko bolj odločni obliki.

»Ne,« se je otesel ujec. »Prvič ne zaslužita, ker imata tako dolge je-
zike. Drugič se pa tako drage ure ne sme odpirati na cesti, ker pride
lahko prah noter in je je potem konec!«

»Ješ jad vidu koješa bjačat!« je pokazal Tedi, kako dobro razume in
upoštevata uječeve pametne razloge.

»Ne!« je zavpil ujec srdito in vtaknil uro kratkomalo v žep.

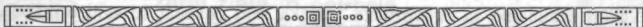
Hipoma se je začela Tedijsva spodnja ustnica strahovito tresti, se
premakati ven in noter, gorenja se je pred njo preplašena vrgla sunkoma
navzgor, lica so se bolj in bolj napenjala ... In zdaj: »U — u — u — au —
u — u ... Koješa bjačat, koješa bjačat ...« je šlo čez polje, da se še voza
ni več slišalo.

»Tiho, Tedi! Ali boš tiho! Takoj boš tiho! Slišiš, ko prideva domov,
ti vse pokažem. In tu v kovčegu imam celo škatlo velikanskih bombonov,
Tedi — slišiš! Z rozolijo, bomboni z rozolijo! Tedi, za Boga, nehaj, Tedi!«

»U — u — u — u — koješa bjačat! ...«

»O, križani Bog!« je vzdihnil ubogi ujec iz dna duše in se je sklonil
niže, kakor bi hotel pogledati, kam bi zbežal. In pri tem se mu je odprla
cesta daleč tja gor proti vasi. In kaj se je pomikalo tam doli na koncu
bliže in bliže? Voz! In gospod Haro je poznal ta voz! ...

»Oh!« je vzdihnil in pogledal ves obupan proti nebu.

Pridi, pomlad! ...

*Pridi že, pomlad, k rožicam v vas
na zapuščene poljane,
da zadehtijo, da se razžaré,
z biseri vse posejane!*

*Zazeleni, oj, pisani log!
Ptički že čakajo nate,
da radovanko v nebo zapojó,
v sanje se potopé zlate ...*

*Ptički zapojejo, cvetke vzdehté —
pomlad bo šla skoz deželo ...
Mi pa na bojno odidemo plan,
vriskali bomo veselo!*

Josip Kralj.

